

A middle-aged man with short, graying hair is sitting and smiling at the camera. He is wearing a dark blue suit jacket over a light blue button-down shirt. His hands are resting on his lap. The background is a plain, light-colored wall.

Strast ZA rast

PORTRET GORANA NOVKOVIČA

Začnimo z lepi spomini na vonj morja in prekipevajoč žar nogometa, potence in mladostniške moči. Novice o dejstvih in iskanje pravih informacij z vseh zornih kotov, da se resnica prikaže v tisti prilegajoči se obleki, ki poudari njeno pravo naravo bistva stvari, ga določijo že zgodaj. Kot novinarja, ki pogleduje h gospodarstvu. K vprašanju vrednosti. Pomenu države. Zanimajo ga podjetniki. Vprašanja, kaj je zares smiselno. Kapital ali človečnost ter odločitev, da je mogoče postaviti mostove med obema. A kako, ko je med svetom dodane vrednosti in duhovnim kapitalom zevajoč prepad že stoletja?

Goran, izkušeni dirigent vidnega in nevidnega sveta kot strasten nogometaš in ljubitelj modrine neba in morja ve, kaj vžge srce in pomiri dušo. Geslo za njegov osebni profil zaznam kot strast za rast, saj Goran pravi, da nas vselej vodijo emocije. Torej, spopad iracionalnega proti racionalnemu zanj ne velja, saj nevidni svet priznava kot vzročnega akterja vsem dogajanjem. Goran razume življenje tudi kot tekmo, vselej išče priložnosti za nov gol. In ko v iskanju idealnega kota in trenutka, ki ga ujame v oko in gib izkušnosti nogometaša življenja, zadene tisto, kar se meri v presežkih. Kljub neizbrisnemu pomenu trenutka je tekač na dolge proge. Da, nianse ločijo mojstre od le odličnih. Zato sva se hitro lotila malo težjih tem. Govorila sva o problematiki prekariata in številnih espejev. Kot novinar pravi, da je o tej temi v Sloveniji prisotno zapiranje oči pred dejstvi. Hkrati je prisotna demagogija. Prav na primeru novinarstva je prekarno delo vse od devetdesetih let vedno problem. Država je k temu pripomogla, ker je dovolila veliko lastniško in tržno konsolidacijo na trgu televizij (in interneta), hkrati pa je država takšno stanje delovnopravno dovoljevala. Obenem je imel najmočnejši igralec na trgu veliko novinarjev, ki so bili espe. Posledično drugi mediji temu modelu finančno niso mogli slediti. A situacija ni črno-bela. Pomembna niansa je v tem, da so bili v boju proti prekarnemu delu zelo pogosto med najbolj glasnimi prav tisti, ki so po kakovosti in produktivnosti že (zelo) zaostajali za povprečjem, medtem ko so bili najbolj delavni novinarji pač tiho, čeprav so še danes pogosto v enakem položaju. Demagogija pa je med drugim večkrat razvidna v interpretaciji statistike, kjer včasih kot prekarne delavce štejejo kar vse ali večino espejev. To seveda ne drži, ker so med njimi tudi dobro situirani podjetniki in obrtniki. Žal zato v Sloveniji še ni jasne

definicije in podatkov, kaj prekarno delo v praksi pomeni in kaj tem različnim kategorijam samostojnih podjetnikov prinaša. Namesto tega se pojavljajo ideološke definicije, ki ločujejo ljudi. Že na primeru novinarstva iz razvitih držav vemo, da se mnogi sami odločijo za status svobodnega novinarja, ki ima prav tako svoje prednosti. Temo prekariata s tem zaključiva, saj je še toliko drugih.

Goran vsekakor ni človek ponavljanja in tudi ustaljenih smernic ne. V vrvežu pisanih misli, idej, besed, interesov ... v ubesedovanju vsega, kar je slišal na terenu kot mlad novinar, in v želji poročati tako, kot so ga učili tedanji veliki učitelji, Peter Frankl, Jože Petrovčič – z jasnimi, odgovornimi, verodostojnim novinarstvom – sledi temu cilju, ki je pravzaprav najslajši gol. Res takrat še ni vedel, da se bo leta 2017 intenzivneje govorilo o lažnih novicah, postresnici in raznih virtualnih izmislekih. A kar se je naučil, to ohranja. Ključna lastnost njegovega žara je trud za verodostojnost. Me pa zanima, kaj poreče o zdravstvu, ki je pri nas precej problematično. Pri zdravstvu, poleg izobraževalnega sistema, vidi veliko anomalij. Težave zdravstva so raznolike in jasno je, da se znotraj le-tega bije boj interesnih skupin. Kdor je glasnejši ali agresivnejši, v Sloveniji običajno dobi več. Seveda pa bi bilo nujno zgraditi kulturo argumentov in prevlado razuma nad trivialnostjo, ki zasenči javni interes. Goran se seveda strinja, da potrebujemo kakovostno javno zdravstvo, vendar v monopol javnega zdravstva ne verjame, saj večkrat razprši odgovornost med številne deležnike. Pove pripetljaj, da so mu kot študentu v javnem zdravstvu popravljali isti zob vsakih nekaj mesecev. Ko pa je odšel h koncesionarju, je bil zob rešen v dveh mesecih. Podobno je doživljal v splošni zdravstveni ambulanti, in ko se je odločil za koncesionario, je bil naročen ob točno določeni uri. Ambulante javnega

zdravstva niso optimalne. A javno zdravstvo potrebuje regulirano konkurenco, sicer se bo organizacijsko in kakovostno izrodilo. Torej, svoboda in samoodločanje? Koliko smo svobodni v Sloveniji, koliko nam usodo diktirajo drugi, me zanima naprej. In tezo, da nam nekaj diktirajo drugi ali da nam preveč diktirajo zopet od nekdaj drugod, so skrbno gojili tisti, ki so v največji krizi pod dežnikom tako imenovanega nacionalnega interesa skrivali lastni privatni individualni ali skupinski interes, s čimer so nam posledično diktirali politiko in obenem gospodarstvo, kar sam razume kot demagogijo par excellence. V krizo smo po Goranovem mnenju zašli zaradi lastnih neumnosti, ne zaradi kakršnegakoli tujega diktata, in nezrelo je, da ne znamo poiskati vzroka v sebi. Prav tako je težavno, da se politika ne trudi za Slovenijo v Bruslju, temveč bistveno več pozornosti namenja vsakotjedenskim rejtingom doma in pogosto neproduktivnim piarovskim spinom, ki onesnažujejo slovensko javno mnenje.

Torej, jasna misel, jasen pogled. Za jasen pogled na sogovornika nekaj biografskih faktov. Goran pripoveduje, da je takoj po diplomi leta 1994 zavihtel pero v zgodbo, ki se pišejo še danes, in se hitro prelevil v raziskovalca aktualnih tem, neka kot dober trener, išoč tisti višji potencial tematik, zgodb povezljivosti in sinergije. Človek se mora umestiti v tim, najti ravnotežje, ne odstopati, a vseeno biti to, kar je. Morda prezahtevna naloga? Zdi se, da je Goranu takšna drža položena v zibelko, saj ga ta notranja sila, ki jo je že kot mlad nogometaš pretočil v številna spoznanja, predvsem, da je s timom vsak boljši. Da, Goran je kmalu opozoril nase in do leta 1998 kot novinar nabiral izkušnje tudi v uredništvu časnika Finance. Od leta 1998 do leta 2004 je bil urednik in namestnik odgovorne urednice tednika Gospodarski vestnik. V tem času je kot vodja projekta skupaj s sodelavci postavljaj na noge tudi

TEKST **LUCIJA MULEJ
MLAKAR**

FOTO **GORAN ANTLEY**

PORTRET GORANA NOVKOVIČA

projekt Zlata gazela. Ve, da je bistvo materialnega kapitala nekaj živega, nekaj, kar poganja vsa kolesja naprej. Res je, to je tista živa strast, ki jo opazi pri vseh ustvarjalcih. Torej, kakšna je podoba podjetništva pri nas? Meni, da je v Sloveniji v javnosti napačna, saj je senca tajkunskih zgodb padla na podjetništvo, in to neutemeljeno. Sam se je kot direktor SBC, Kluba slovenskih podjetnikov, v zadnjih 14 mesecih srečal z več kot 300 nadpovprečno uspešnimi podjetniki, kar ga navdušuje, saj gre pri njih večinoma za drugačen svet in specifično percepcijo možnega. Veliko jih je lastno podjetje, z danes tudi že več sto zaposlenimi, razvilo iz garaže. Mnogi so preprosti ljudje, ki jim je podjetje kot otrok. Zato slovenski podjetniki, v nasprotju s tujimi, tako težko prodajo svoje podjetje. Ti podjetniki so po krivem stigmatizirani, meni Goran. V javnosti se takšnim zgodbam nakloni premalo pozornosti; številnim je na primer uspel velik preboj na tuje trge, saj poslušajo z močnimi in svetovno priznanimi blagovnimi znamkami. Pravi, da podjetništvo v Sloveniji potrebuje renesanso, zlasti v percepciji javnega mnenja. Dojemanje teh garažev se mora spremeniti, in seveda ne poudarjati zgolj tistih, ki kršijo pravila in ne plačujejo prispevkov, in tako dalje. Klima za rast vseh je ključna!

Ko ga opazujem s sokoljim očesom in duhom antropologinje, ki participira odprto in veselo, z namenom, da vidi tisto, kar je, in ne popači le-tega v nekaj, kar naj bi bilo, prepoznam zelo predanega človeka. Vizionarja. Ki zna počakati – pa ne le na pravi trenutek. Zdi se, da ve nekaj več, predvsem izkustveno. Da zazna neko dimenzijo, o kateri ne besedi. Preverim svojo tezo in se lotim spet nečesa manj prijetnega. Zanima me, kako gleda na problem tuje-ga lastništva podjetij in jemanja dobička; če parafriziram, kaj torej še ostane Sloveniji? Meni, da je to vprašanje absurdno, saj je Slovenija v EU med državami, kjer je delež državnega premoženja v gospodarstvu med največjimi, delež podjetij v tuji lasti pa med najmanjšimi, kar pove vse. Ključno je, da v Sloveniji spodbudimo domače in tuje investitorje k investicijam v nove projekte, ki bodo prinesli nova delovna mesta s čim višjo povprečno dodano vrednostjo. Za ta cilj potrebujemo kakovostne domače in tuje investitorje. Poudari, da je javnosti v poplavi drugih tem pogosto zamočan ta ključni izziv, ta ključni paradoks. Ta hip imamo

relativno nizko brezposelnost, a paradoksalno hkrati eno od najslabših razmerij med delovno aktivnimi in neaktivnimi prebivalci. Zato so plače tako obremenjene z davki in prispevki, kar je posledica demografskih trendov ter dejstva, da se Slovenci hitro upokojujejo ali gredo na čakanje za upokojitev. Opozori, da sistem na daljši rok tega trenda ne bo prenesel. Obenem pa je skrajni čas, da začnemo ne le spodbujati domače in tuje investitorje k novim naložbam v Sloveniji, temveč bolj proaktivno in selektivno privabljati iz tujine v Slovenijo kadre, ki jih potrebujemo. Po zgledu razvitih držav. Plače so pri nas sicer nižje kot v razvitejših državah, imamo pa druge prednosti, na kar ne smemo pozabiti. Če tega ne bomo storili hitro, plače vseh nas ne bodo rasle tako hitro, kot bi želeli, in tudi davčnih prilivov v javne blagajne ne bo toliko, kot bi bilo mogoče; pokojnine bodo še naprej nizke itn. »Dilema je preprosta: ali si bomo še naprej s takšnimi vprašanji rezali vejo, na kateri sedimo, ali pa bomo končno začeli razmišljati in delovati kot Avstriji ali Nemci. Ko se je zgodila stigmatizacija podjetnikov v Sloveniji, so številna slovenska podjetja nemudoma dobila vabilo, naj pridejo in delujejo na avstrijskem Koroškem. Ker bi s tem tja prinesli tudi delovna mesta. Pogosto vidimo višjo blaginjo v Avstriji in Nemčiji, nočemo pa delovati tako, kot funkcionirajo tam. V tem je največji problem Slovenije,« sklene. Goran posel očitno pozna. Vemo, da je v karieri kasneje deloval kot namestnik odgovornega urednika časnika Finance, in sicer leta 2004. Projekt Zlata gazela, ki še vedno velja kot eden tistih draguljev slovenske usposobljenosti in visoke storilnosti, kjer nagrajujemo smeje in drzne, ostaja ena najvidnejših nagrad gospodarstva. Gospodarstvo ostaja njegova strast do danes. Kasneje kot urednik Žurnala 24 in tednika Žurnal leta 2007 z grafičnimi mojstri spremeni podobo blagovne znamke in uvede drugače tekste. Celó še več, vizualne podobe mojstrsko vtkejo v tekste. Goran je že zgodaj prepoznal, da se jezik simbolnega v zavest odtisne globlje kot tisoče besed. Dramaturgija in slog, to dvoje šteje. Poleg pristnega jaza, seveda.

Vprašam ga, kaj pomeni pošteno podjetništvo. Omeni SBC, kjer je že skoraj leto in pol izvršni direktor. SBC ima zapisano v statutu, da mora vsak nov član dokazati, da plačuje vse davke in prispevke [mora priložiti potrdilo FURS], lastnik podjetja pa

mora priložiti tudi potrdilo o nekaznovanosti. Reagirajo tudi na sporne prakse; navede primer: »Če je denimo podjetje zaradi slabe-ga vodenja zašlo v stanje pred bankrotom in ne more več uspešno poslovati, pričakujemo, da bo lastnik pred zaprtjem podjetja vse upnike in delavce poplačal. Vsaj to.« Klub zahteva te osnovne pogoje, kar je dobro. Seveda je težko nadzirati kompletno poslovanje in nihče ni brez napak, razmišlja. Vendar pa član ne more biti nekdo, ki ne zadostuje omenjenim pogojem in ne spoštuje petih zlatih pravil, ki so objavljena tudi spletni strani SBC.

In leta tečejo. Od leta 2010 do leta 2012 je bil hkrati tudi predsednik uprave družbe Žurnal media, v lasti avstrijske družbe Styria AG. Goran se prav dobro zaveda, da je barv strasti mnogo, jezikov prijateljstva še več, in tako kot je vsaka dobra in poštena nogometna tekma polna tiste prave sinergije vročih samcev, ki se borijo za žogo, ki je ponovno nova točka, nova podaja, nov gol ... je občutenje živosti življenja sama po sebi cilj. In ohranjanje sočutja in spoštovanja do tistih, ki ne zmorejo teči dovolj hitro, mora ostati. Ja, občutenje potence moči, ki kot nekdanj iniciacijske tehnike mladeniče spremenijo v moške in nebrzdanost testosteronske želje po imeti vse takoj zdaj v umirjeno sposobnost taktiziranja pravega udarca z nogo pravemu soigralcu za vrhunsko podajo, Gorana spremlja vsa leta. Z umirjenim tonom sega vse dlje. Čuti vse, tiste, ki rastejo v nebo, in one, ki jih je sreča nekje pozabila. Torej, verjetno ne verjame v neoliberalni koncept vitke države? Pravi, da ne zagovarja neoliberalnega koncepta vitke države, ampak socialno-tržno gospodarstvo razvitih evropskih držav, kot so Avstrija, Nemčija in skandinavske države. To mora biti naš cilj. »Toda če kdo misli, da ga bomo dosegli s podobnimi davčnimi stopnjami kot v omenjenih državah, se hudo moti. Te države so svoje socialno-tržno gospodarstvo gradile desetletja tako, da so modro ustvarjale višjo dodano vrednost in na tem gradile socialno državo. Višje dodane vrednosti pa ne morejo sami doseči ne država, ne podjetniki, ne sindikati ali kdo drug. Kako do nje? Ključ je v receptu, ki nazorno pokaže, kako do več delovnih mest, kot jih imamo sedaj, z višjo dodano vrednostjo. Ko bomo to dosegli, bomo imeli blaginjo prej omenjenih razvitih držav. Če bistveno višje dodane vrednosti ne bo, potem lahko celo bankrotiramo zaradi prevelikih izdat-

SPUSTITE SE V ZAJČJI BRLOG.

PLAYBOY CLUB NEW YORK

RESTAVRACIJA | BAR | LOUNGE | ZASEBNI DOGODKI

512 West 42nd Street,
New York, NY 10036

PLAYBOY CLUB LONDON

RESTAVRACIJA | BAR | KAZINO | ZASEBNI DOGODKI

14 Old Park Lane, Mayfair
London, United Kingdom
W1K 1ND

PORTRET GORANA NOVKOVIČA

kov za blaginjo. Peter Frankl, moj nekdanjih urednik in vzor, bi rekel: 'Življenje ni potica.' Jaz bi dodal: 'Potico moramo najprej sami speči.'«

Goran poda žogo proti голу leta 2012 kot svetovalec generalnega direktorja GZS. V letu 2017 in 2018 je deloval kot direktor centra za lobiranje pri Gospodarski zbornici, kjer je koordiniral ključne lobistične in komunikacijske vsebine ter tudi aktivnosti. Poleg tega je bil odgovorni urednik revije Glas gospodarstva, namenjene slovenskemu trgu, in Discover Slovenia, namenjeni tujim trogom. Od novinarstva do poglobljenih vsebinskih analiz na temo podjetništva, gospodarstva in podjetnosti do sodelovanja z ekipo, kjer so operativno vodili gazele, idejni oče in strateg pa je bil Robert Mulej. Zato verjetno ni težko razumeti, da so mu zaupanje izkazali najmočnejši med najmočnejšimi, SBC oziroma Klub slovenskih podjetnikov. V tem kontekstu me zanima, koliko lahko GZS prispeva k dvigu solidarnosti med državljani; saj gospodarstvo ni le lokomotiva, ki vleče vse vagonne javnega interesa. Pravi, da lahko vsaka organizacija prispeva k solidarnosti, zagotovo tudi GZS. V številnih primerih je tudi tako že bilo. Spomni, da je bila prisposoda o lokomotivi res nekoliko neposrečena, saj so lokomotiva vsi, ki vlečejo vagon. To so predvsem inovativni, kreativni in marljivi ljudje, naj si bo to v gospodarstvu ali v drugih družbenih sferah. Opozori, da pa hkrati velja nekaj drugega. Ljudje, ki delujejo v gospodarskih organizacijah, se namreč pogosto čutijo neuslišani, saj je preveč političnih odločitev sprejetih v nasprotju z zdravim kmečko logiko, kar otežuje razvoj podjetij in posledično tudi družbe. V tem kontekstu bi lahko rekli, da se inovativni, kreativni in marljivi posamezniki počutijo spregledani ali zaustavljeni. Zdi se, kot da mnogi v slovenski družbi – seveda tudi v gospodarstvu – ki so v vagonih, kar naprej sprožajo zasilno zavoro, kar škoduje vsem v kompoziciji, ne le lokomotivi, slikovito misel zaključí Goran.

Z 11. januarjem 2018 se je Goran Novkovič pridružil Klubu slovenskih podjetnikov kot izvršni direktor. Zaupanje pa je verjetno tisto, kar gradimo vse življenje. Pa ne samo kot ljudje in profesionalci svoje stroke, ampak kot tisti, ki kažemo smer s svojim zgledom in načinom. Goran žari tisto razumevanje vmesnega prepada, ki preži na vseh ravneh med jeziki, ki ne najdejo sozvočja, saj jih razdvajajo tako interes kot

notranja želja, ki vleče kot magnet. Pa ga proti koncu ponovno spomnim na zdravstvo in vprašam, ali so zdravniki lahko podjetniki. »Lahko, zakaj pa ne? Zakaj zdravniki podjetniki ne bi mogli zagotoviti kakovostnejših storitev za nižjo ali enako ceno? Ali smo ob vseh aferah z javnimi naročili prepričani, da je javni zdravstveni sistem dobro organiziran in da zagotavlja prav povsod kakovostne storitve, kot si jih glede na vplačane prispevke zavarovanci zaslužimo? Dilema javno-zasebno je umetna. Imamo odlične storitve v javnem sistemu in odlične storitve pri zasebnih zdravnikih. Imamo slabo organizirane dele javnega zdravstva in imamo tudi slabe privatne zdravnike. Toda če želimo imeti kakovostno in učinkovito zdravstvo, potrebujemo oboje. Samo regulirana konkurenca

ČAS JE ZREL ZA DRUGAČNO DOJEMANJE EKONOMIJE. ZA EKONOMIJO UVIDA NAMESTO NAPREDKA.

med obema lahko prinese boljše storitve.« Morda lahko kot družba, ki postavlja mostove, pokažemo pravo smer naši kolektivni želji, da bi se v tej lepi deželi imeli zares lepo? Kot nekakšen modrec, ki se zaveda, kako se energije lahko prevesijo čez noč v nekaj, kar ne pričakujemo, lahko pričnemo delovati uravnoteženo. In notranji mir, ki mu botruje pristna skromnost, ne žari nemo. Mar si tega kot narod ne zaslužimo? Ali sem v tem klicu naivna? Gorana povprašam, kaj meni o nemiru in napakah ter kako gleda na svojo preteklo zgodovino. Pravi, da je dokaj zadovoljen s svojimi realizacijami, da pa bi seveda kakšno stvar tudi spremenil, morda deloval drugače, gledano s točke zrelosti nekoga, ki bo ravnokar praznoval abrahama. Čas spremeni pogled tako naprej kot nazaj in principi so tisto, kar nas stane največ. Iskanje skladnosti je mor-

da tisti zlati gol, ki še čaka na svojo točko v prostoru in času. Razumevanje skladnosti kaže na imanenco čustvene inteligence, zato me zanima, kako to razume. Se mu zdi, da sta čustvena in duhovna inteligenca zelo pomembni za posel? Bolj kot gol razum? Seveda. Čustvena je izjemno pomembna, ker posel ustvarjajo ljudje, prav tako v podjetjih delajo ljudje, ki so čustvena in duhovna bitja. Brez čustveno inteligentnih lastnikov, direktorjev, pa tudi zaposlenih, so rezultati zagotovo slabši, kot bi lahko bili. Za dobre odnose med ljudmi je čustvena toplina izjemnega pomena. Če v podjetju primanjkuje čustveno inteligentnih ljudi, nam razum ni v nikakršno pomoč, saj ljudi moramo ogreti, da zažarijo močnejše in z njimi ravnati lepo, da vztrajajo. Je pa zelo pomembna distinkcija med nujno potrebo po čustveni intervenciji in dejanskim stanjem stvari v podjetju – da se ne ujamemo v vse vidike subjektivnih ocen, ki lahko škodijo. Trezna glava in vroče srce sta idealni kombinaciji! In duhovna inteligenca omogoča, da ločujemo zrnje od plev in obenem povezujemo, paradoksalno, tam, kjer je to nujno. Nema lokrat se zgodi, da na primer pojma čustvene inteligence ne razumemo vsi enako in marsikdo lahko čustva uporabi zgolj kot sredstvo interesnega spopada med različnimi posamezniki ali skupinami. Duhovna inteligenca pa omogoča celosten pristop, in ne trganje fragmentov po liniji trenutne koristi.

Po več srečanjih me je Goran prepričal, da se novim izzivom ne predaja na slepo. Razume, kaj pomeni odločitev. Ne more delovati s figo v žepu. Če gre, gre na polno. Družba, ki ne časti rasti in ne razume, da je vsaka rast prebojna ob posamičnih ustavitvah in krizah, ni dozorela za večji uspeh. Sprejeti moramo razlikovanje napredka od rasti. Vera v eksponentni napredek je uničila že marsikoga in številne pretekle civilizacije prisilila k uničenju. Pojem rasti pa zaobsega zavedanje, da je na primer tišina primeren gradnik vsake dobre retorike. In mirovanje vsaki akciji. Res je čas, da začnemo graditi mostove – postavljati zidove zna vsakdo. In obenem je čas, da dojamemo, da eksponentna rast apetitov v nebo, brez vdih in izdih, ni možna. Če pa se že zgodi, pogosto prekrši čustvene in duhovne pravice ljudi. Da, čas je zrel za drugačno dojetje ekonomije. Za ekonomijo uvida namesto napredka; in dobrih sinergij, združenih s solo vzponi. ■